

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М. П. ДРАГОМАНОВА**

Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
педагогіки і психології

_____ Олефіренко Т.О.

«____» _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
варіативної навчальної дисципліни
*Методологія наукового дослідження***

освітнього рівня магістр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053Психологія (Практична психологія)

(код і назва спеціальності)

Шифр за навчальним планом СВ01

Київ
2020

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Методологія наукового дослідження», затвердженої Вченуою радою НПУ імені М.П. Драгоманова від «___» 20__ р. , протокол № ____.

Розробник: **O.Я. Митник**, завідувач кафедри практичної психології, доктор педагогічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

“28” серпня 2020 року, протокол № 1

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю				
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 3		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи.				
Спеціальність (код, назва) 0.53 «Психологія» «Практична психологія»)	Загальна кількість годин - 90		Інтерактивні методи: мікровикладання, інверсії, емпатії, інциденту				
	Денна	Заочна					
Освітній рівень: «магістр»	Лекції: 16 8 Семінарські (практичні) заняття:		Рольовий тренінг.				
Варіативна	10	4	Розв'язування психологічних завдань.				
	Лабораторні заняття:						
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-й	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td>2</td></tr> <tr> <td colspan="2">Індивідуальна робота:</td></tr> </table>			2	Індивідуальна робота:		Форми поточного контролю: МКР, ІНДЗ
	2						
Індивідуальна робота:							
Семестр: 1-й	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td></td><td></td></tr> <tr> <td colspan="2">Самостійна робота:</td></tr> </table>				Самостійна робота:		
Самостійна робота:							
Тижневе навантаження (год.) 2 год - аудиторне: 2 год - самостійна робота	64	76	Форма підсумкового контролю: залік				
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:						
Мова навчання - укр.	29%:71%	16% : 84%					

Предметом вивчення навчальної дисципліни є концепція наукового дослідження.

Міждисциплінарні зв'язки.

Зміст курсу «Методологія наукового дослідження» тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Методологія та методи психологічних досліджень», «Психологія особистості», «Психологія професійного спілкування», «Психологічне консультування».

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія наукового дослідження» є усвідомлення студентами логіки наукового, зокрема, психологічного дослідження, формування знань і умінь щодо організації та здійснення науково-психологічних досліджень певної проблеми

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія наукового дослідження» є:

- розкрити сутність, функції та рівні методологій;
- охарактеризувати систему методів теоретичного та емпіричного дослідження;
- охарактеризувати етапи наукового, зокрема, психологічного дослідження;
- розкрити зміст та структуру психолого-педагогічного експерименту як складової наукового, зокрема, психологічного дослідження;
- визначити особливості дослідження особистості, спілкування та діяльності.

ІІ. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<i>Знати:</i> • сутність, функції та рівні методологій;• систему методів теоретичного та емпіричного дослідження;• етапи наукового, зокрема, психологічного дослідження;• методику організації та здійснення психолого-педагогічного експерименту як складової психологічного дослідження; <i>Вміти:</i> • визначати основну проблему (конструктивну ідею) магістерського дослідження;• розрізняти теоретичний і методологічний простір наукового дослідження;• будувати концепцію магістерського дослідження;• організовувати та здійснювати психолого-педагогічний експеримент як складову магістерського дослідження;• використовувати методи математичної статистики	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики. СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне
2.	<i>Знати:</i>	

	зміст понять: «науковий підхід», «особистість», «конкурентоздатна особистість», «діяльність», «навчально-творча діяльність», «спілкування»; «комунікативна компетентність»; наукові підходи щодо: становлення особистості конкурентоздатного фахівця; розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО; здійснення навчально-творчої діяльності; технологічні засади розвитку конкурентоздатної особистості, організації та здійснення навчально-творчої діяльності. <i>Вміти:</i> організовувати та здійснювати дослідження основних категорій психології: особистості, спілкування та діяльності	дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3 кредити ЕКТС 90 годин.**

Примітка. У зв'язку з дією коронавірусу COVID-19 заплановано змішане навчання: аудиторна та дистанційна форми. Дистанційна форма – на платформі Google meet. Якщо заняття відбудеться у дистанційній формі, то навпроти виду заняття у тематичному плані позначено букву *д*.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	CPC	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	CPC
Змістовий модуль I. Логіка побудови наукового (психологічного) дослідження											
1	T.1. Методологія та методи наукового дослідження	4	2	2		10		2	2		10
2	T.2. Методологічний простір наукового (психологічного) дослідження	6	4 д.	2 д		12	4	2	2		24
3	T.3. Психолого-	6	4 д	2 д		12	4	2		2	20

	педагогічний експеримент як складова психологічного дослідження										
4	МКР № 1					2					
Разом за змістовим модулем 1:		16	10	6		36	10	6	2	2	54
Змістовий модуль II. Методологічні проблеми дослідження основних категорій психології											
5	Т.4. Дослідження розвитку конкурентоздатної особистості у процесі навчання	4	2	2		12	2	2			10
6	Т.5. Дослідження категорії «спілкування»	2	2 д			8	2		2		8
7	Т.6. Дослідження категорії «діяльність»	4	2 д	2 д		10					4
9	МКР № 2					2					
Разом за змістовим модулем 2:		10	6	4		32	4	2	2		22
Разом годин:		26	16	10		68	14	8	4	2	76

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	4.1.Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль I. Логіка побудови наукового (психологічного) дослідження	12	6
1.1	Тема 1. Методологія та методи наукового дослідження Зміст поняття «методологія». Функції та завдання методології. Сутність методу наукового дослідження. Рівні методологій. Система методів наукового дослідження. Методологічні принципи та підходи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • основні: [1, 2, 10]; • додаткові: [6].	4	2
1.2	Тема 2. Методологічний простір наукового (психологічного) дослідження Визначення основної проблеми (конструктивної ідеї) наукового, зокрема, психологічного дослідження. Вимоги до окреслення проблеми дослідження. Етапи дослідження та їх характеристика. Теоретичний і методологічний простір наукового (психологічного) дослідження Інструментарій теоретичного дослідження. Теоретичні методи	6	4

1.3	пізнання. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 10]; • <i>додаткові:</i> [5]. Тема 3. <i>Психолого-педагогічний експеримент як складова дослідження</i> Методи емпіричного дослідження. Методика організації та здійснення психолого-педагогічного експерименту. Планування експерименту: визначення змінних. Визначення вибірки емпіричного дослідження. Сутність методів математичної статистики та особливості їх використання Етапи психолого-педагогічного експерименту та їх характеристика. Вивчення динаміки змін. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [3, 4, 7, 8, 11, 12]; • <i>додаткові:</i> [3, 4].	6	4	
II	Модуль II. Теоретико-методологічні проблеми дослідження основних категорій психології Тема 4. Дослідження розвитку конкурентоздатної особистості у процесі навчання Теоретичний концепт дослідження: зміст понять: «особистість», «конкурентоспроможна особистість», «конкурентоздатна особистість». Фактори, які впливають на становлення конкурентоздатної особистості. Модель особистості конкурентоздатного фахівця. Методологічний концепт дослідження: наукові підходи щодо становлення особистості конкурентоздатного фахівця в онтогенезі. Технологічний концепт дослідження: теоретична, змістова, процесуальна та діагностична складові технології розвитку конкурентоздатної особистості у процесі навчання. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 9, 10]; • <i>додаткові:</i> [1, 3, 4, 6]. Тема 5. Психологічні дослідження категорії «спілкування» Теоретичний концепт дослідження: зміст понять: «спілкування», «педагогічне спілкування», «комунікативні уміння», «комунікативна компетентність». Методологічний концепт дослідження: наукові підходи щодо розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО. Технологічний концепт дослідження: теоретична, процесуальна та діагностична складові технології розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 9, 10];	10	6	
2.1	Тема 4. Дослідження розвитку конкурентоздатної особистості у процесі навчання Теоретичний концепт дослідження: зміст понять: «особистість», «конкурентоспроможна особистість», «конкурентоздатна особистість». Фактори, які впливають на становлення конкурентоздатної особистості. Модель особистості конкурентоздатного фахівця. Методологічний концепт дослідження: наукові підходи щодо становлення особистості конкурентоздатного фахівця в онтогенезі. Технологічний концепт дослідження: теоретична, змістова, процесуальна та діагностична складові технології розвитку конкурентоздатної особистості у процесі навчання. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 9, 10]; • <i>додаткові:</i> [1, 3, 4, 6]. Тема 5. Психологічні дослідження категорії «спілкування» Теоретичний концепт дослідження: зміст понять: «спілкування», «педагогічне спілкування», «комунікативні уміння», «комунікативна компетентність». Методологічний концепт дослідження: наукові підходи щодо розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО. Технологічний концепт дослідження: теоретична, процесуальна та діагностична складові технології розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 9, 10];	4	2	
2.2	Тема 5. Психологічні дослідження категорії «спілкування» Теоретичний концепт дослідження: зміст понять: «спілкування», «педагогічне спілкування», «комунікативні уміння», «комунікативна компетентність». Методологічний концепт дослідження: наукові підходи щодо розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО. Технологічний концепт дослідження: теоретична, процесуальна та діагностична складові технології розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗЗСО, комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ЗВО. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 9, 10];	2	2	

2.3	• <i>додаткові:</i> [1, 3, 4, 6]. Тема 6. Психологічні дослідження категорії «діяльність» Теоретичний концепт дослідження: зміст понять: «діяльність», «навчально-творча діяльність». Функції та ознаки діяльності. Види діяльності. Структура діяльності. Специфіка структури педагогічної діяльності. Методологічний концепт дослідження: наукові підходи щодо здійснення навчально-творчої діяльності. Технологічний концепт дослідження: теоретична і процесуальна складові технології побудови навчання як цілісного творчого процесу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> • <i>основні:</i> [1, 2, 5, 9, 10]; • <i>додаткові:</i> [1, 3, 4, 6].	4	2

4.2. Плани практичних та лабораторних занять

Модуль I. Логіка побудови наукового (психологічного) дослідження

Семінарське заняття 1 (до теми 1). Фундаментальні проблеми наукової психології (1 год)

1. Функції та завдання методології.
2. Проблема інтеграції та диференціації у сфері психологічного знання: результат самостійного пошуку студентів.
3. Зміст поняття «науковий підхід». Приклади реалізації наукових підходів у психологічних дослідженнях.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1, 2, 10];
- *додаткові:* [6].

Семінарське заняття 2 (до теми 2). Методологія побудови психологічного дослідження (1 год)

1. Презентація проблем наукових досліджень у галузі «Психологія» з обґрунтуванням їх актуальності за результатами самостійної роботи.
2. Теоретичні методи пізнання. Особливості їх застосування у магістерському дослідженні.
3. Презентація концепції магістерського дослідження за результатами виконання ІНДЗ.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1, 2, 5, 10];
- *додаткові:* [5].

Семінарське заняття 3 (до теми 3). Техніка побудови психологічного експерименту (1 год)

1. Методи емпіричного дослідження та їх застосування у магістерському дослідженні.
2. Презентація психолого-педагогічного експерименту як складової магістерського дослідження.
3. Інструментарій вивчення динаміки змін у психологічному дослідженні: результат самостійного пошуку студентів.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14];
- *додаткові:* [1, 3].

Модуль II. Теоретико-методологічні проблеми дослідження основних категорій психології

Семінарське заняття 4 (до теми 4). Методологічні засади становлення конкурентоспроможної особистості у процесі навчання у ЗСО та ЗВО (1 год)

1. Зміст, структура по показники сформованості конкурентоспроможної особистості.
2. Методи дослідження стану розвитку конкурентоспроможної особистості.
3. Становлення конкурентоздатної особистості у межах сучасної освіти: реалії і перспективи за результатами самостійного пошуку студентів.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1, 2, 5, 9, 10];
- *додаткові:* [1, 3, 4, 6].

Семінарське заняття 5 (до тем 5, 6). Методологія взаємозв'язку категорій: «діяльність» та «спілкування» (1 год)

1. Сутність спілкування як складової комунікативної діяльності суб'єктів.
2. Методологічні засади побудови розвивального освітнього простору у ЗЗСО та ЗВО: за результатами самостійного пошуку студентів.
3. Особливості реалізації в освітньому процесі початкової (старшої) школи акмеологічного підходу: за результатами самостійного пошуку студентів.

Рекомендовані інформаційні джерела

- *основні:* [1, 2, 5, 9, 10];
- *додаткові:* [1, 3, 4, 6].

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності

1.	Дослідження проблеми інтеграції та диференціації у сфері психологічного знання	Доповідь на с..з. 1 (модуль 1)
2	Побудова концепції магістерського дослідження: ІНДЗ	Презентація ІНДЗ на с..з. 2 (модуль 1)
3	Інструментарій вивчення динаміки змін у психологічному дослідженні	Доповідь на с..з. 3 (модуль 1)
4	Вивчення особливостей становлення конкурентоздатної особистості у межах сучасної освіти	Доповідь на с..з. 4 (модуль 2)
5.	Систематизація емпіричних методів, спрямованих на виявлення стану розвитку конкурентоспроможної особистості.	Звіт на с..з. 4 (модуль 2)
6	Методологічні засади побудови розвивального освітнього простору у ЗЗСО та ЗВО	Доповідь на с..з. 5 (модуль 1I)
7	Особливості реалізації в освітньому процесі початкової (старшої) школи акмеологічного підходу	Звіт на с..з. 5 (модуль 1I)

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Доповіді, презентації студентів на практичних, лабораторних заняттях, виконання ІНДЗ, двох МКР.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування перводжерел, ведення психологічних тематичних словників.

Завдання до контрольної роботи (тестові завдання).

Модульна контрольна робота № 1

- Для правильної постановки мети дослідження потрібно усвідомити і чітко визначити:
 - обсяг вибірки;
 - обсяг необхідного теоретичного і (або) експериментального обґрунтування предмета дослідження;
 - обсяг використаних джерел з проблеми дослідження.
- Проблемні позиції, розв'язання яких необхідно для досягнення мети дослідження, це:
 - методи дослідження;

- б) етапи дослідження;
в) завдання дослідження.
3. Сукупність поставлених у дослідженні завдань повинна бути максимальною, достатньою для досягнення мети дослідження.
а) погоджується; б) заперечую.
4. Знайти відповідність між поняттям та його змістом.
1. Об'єкт дослідження A. Чітко окреслена частина психологічної реальності
2. Предмет дослідження B. Процес або явище, яке обирається для вивчення
1 – B; 2 – A.
5. Психолого-педагогічний експеримент як складова психологічного дослідження допомагає забезпечити перевірку теоретичних положень на практиці.
а) погоджується; б) заперечую.
6. Оптимальність вибірки допомагають забезпечити:
а) емпіричні методи;
б) методи математичної статистики;
в) теоретичні методи.
7. Динаміку змін отриманих даних необхідно виявити і пояснити на формувальному етапі психолого-педагогічний експерименту.
а) погоджується; б) заперечую.
8. На констатувальному етапі психолого-педагогічний експерименту здійснюється констатація фактів, отриманих після формувального етапу.
а) погоджується; б) заперечую.
9. Знайти відповідність між інформацією, поданою у лівому і правому стовпчиках.
1. Визначення проблеми дослідження. A. Методика дослідження.
2. Процедура дослідження. B. Наукова література.
 C. Етапи дослідження.
 D. Методи дослідження.
 E. Електронна база даних.
 F. Архівні матеріали.
- 1 – B, E, K; 2 – A, C, D.**
10. Взаємозв'язок та взаємодію наукових підходів щодо розв'язання певної проблеми відображає концепт дослідження:
а) теоретичний;
б) діагностичний;
в) методологічний;
г) технологічний.
11. Технологічний концепт дослідження визначає систему дефініцій, покладених в основу розуміння сутності проблеми.
а) погоджується; б) заперечую.

12. Організаційно-методичне забезпечення розв'язання певної проблеми відображає концепт дослідження:
- теоретичний;
 - діагностичний;
 - методологічний;
 - технологічний.
13. Пронумеруйте етапи, які вказують на послідовність здійснення наукового дослідження.
- ___ Презентація теоретичних та методологічних зasad дослідження.
 - ___ Інтерпретація зібраного експериментального матеріалу.
 - ___ Розробка плану експериментального дослідження.
 - ___ Відповідно до наукової проблеми і теми дослідження визначається його об'єкт і предмет, мета, гіпотеза та завдання.
 - ___ Вибір методів обробки емпіричних даних (кількісний, якісний аналіз).
 - ___ Формулювання висновків і визначення сфери їх застосування.
 - ___ Вибір методів дослідження, які доповнюють один одного.
- 3, 6, 4, 1, 5, 7, 2.**
14. Якщо в обробці емпіричних даних планується проводити кореляційний аналіз, то обсяг вибірки повинен бути не меншим, ніж:
- 15 – 20 осіб;
 - 60 – 65 осіб;
 - 30 – 35 осіб.**
15. Методологія не залежить від специфіки науки.
- погоджується;
 - заперечую
- Доведіть свою думку.
16. Методологія функціонує як загальна система наукової діяльності. Напишіть складові системи. Розкрийте зміст поняття «підхід».
17. Історія суспільства та життєвий шлях особистості є:
- взаємозалежні процеси;
 - взаємонезалежні процеси.
- Поясніть свою думку.
18. Діяльність визначає імідж особистості.
- так;
 - ні.
- Доведіть свою думку.

Модульна контрольна робота № 2

- Наведіть приклад реалізації особистісно зорієнтованого підходу щодо становлення особистості діяча у процесі навчання у ЗНЗ.
- Наведіть приклад реалізації акмеологічного підходу щодо становлення особистості діяча у процесі навчання у ЗНЗ.
- Наведіть приклад реалізації рефлексивно-діяльнісного підходу щодо становлення особистості діяча у процесі навчання у ЗНЗ.
- Наведіть приклад реалізації рефлексивно-діяльнісного підходу щодо становлення конкурентоспроможної особистості у процесі навчання у ВНЗ.
- Розкрийте психолого-педагогічні умови побудови розвивального освітнього середовища у педагогічному ВНЗ.

6. Складіть рекомендації для вчителя щодо реалізації акмеологічного підходу у навчально-виховному процесі ЗНЗ.
7. Наведіть приклади фатально-детермінованого та спонтанно-випадкового у життєвому шляху особистості.
8. Охарактеризуйте методологічні засади побудови проблемно-пошукових діалогів у підсистемах: « учитель – клас», «учитель – учень».

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю – залік.

Питання до заліку

1. Зміст поняття «методологія» у сучасній науці. Функції методології.
2. Визначення основної проблеми (конструктивної ідеї) психологічного дослідження. Вимоги до окреслення проблеми дослідження.
3. Етапи дослідження та їх характеристика.
4. Концепція дослідження: методологічний концепт.
5. Концепція дослідження: теоретичний концепт.
6. Концепція дослідження: технологічний концепт.
7. Методика організації та здійснення психолого-педагогічного експерименту.
8. Планування експерименту: визначення змінних.
9. Визначення вибірки емпіричного дослідження. Обсяг вибірки при запланованому кореляційному аналізі.
10. Обсяг вибірки при запланованому факторному аналізі.
11. Етапи психолого-педагогічного експерименту та їх характеристика. Вивчення динаміки змін.
12. Дослідження розвитку особистості у процесі навчання: теоретичний концепт. Зміст понять: «особистість», «конкурентоспроможна особистість», «конкурентоздатна особистість».
13. Теоретичний концепт дослідження розвитку особистості у процесі навчання. Фактори, які впливають на становлення конкурентоздатної особистості.
14. Теоретичний концепт дослідження розвитку особистості у процесі навчання. Модель особистості конкурентоздатного фахівця.
15. Методологічний концепт дослідження розвитку особистості: наукові підходи щодо становлення особистості конкурентоздатного фахівця в онтогенезі.
16. Рефлексивно-діяльнісний підхід щодо інтелектуального та емоційно-вольового розвитку особистості.

17. Культурологічний підхід щодо інтелектуального та емоційно-вольового розвитку особистості.
18. Акмеологічний підхід щодо інтелектуального та емоційно-вольового розвитку особистості.
19. Методологічні принципи науковості; проблемності; свідомості, активності та самостійності особистості у навчанні.
20. Технологічний концепт дослідження розвитку особистості у процесі навчання: теоретична, змістова, процесуальна та діагностична складові технології розвитку конкурентоздатної особистості.
21. Дослідження категорії «спілкування»: теоретичний концепт. Зміст понять: «спілкування», «педагогічне спілкування», «комунікативні уміння», «комунікативна компетентність».
22. Методологічний концепт дослідження категорії «спілкування»: наукові підходи щодо розвитку комунікативних умінь учнів у процесі навчання у ЗНЗ.
23. Технологічний концепт дослідження категорії «спілкування»: теоретична, процесуальна та діагностична складові технології розвитку комунікативної компетентності студентів у процесі навчання у ВНЗ.
24. Дослідження категорії «діяльність»: теоретичний концепт. Зміст понять: «діяльність», «навчально-творча діяльність».
25. Функції та ознаки діяльності. Види діяльності.
26. Структура діяльності. Специфіка структури педагогічної діяльності.
27. Методологічний концепт дослідження категорії «діяльність»: наукові підходи щодо здійснення навчально-творчої діяльності.
28. Технологічний концепт дослідження категорії «діяльність»: теоретична і процесуальна складові технології побудови навчання як цілісного творчого процесу.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й грунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням	B: 80 – 89 б.

вивченого.	
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	4	20
Робота на практичному, лабораторному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	5	4	20
ІНДЗ	30	1	30
Модульна контрольна робота	15	2	30
максимальна кількість балів 100			

VI. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 90 год.: лекції: 16 год, практичні: 10 год. Самостійна робота: 64 год.

	I	II	III													VII	VIII	X			
Модулі	I модуль												II модуль								
Лекції	2	4	4											2	2	2					
Дати	24.09	01.10	15.10											12.11	19.11	26.11					
Теоретичні розділи	<i>Логіка побудови наукового (психологічного) дослідження</i>												<i>Теоретико-методологічні проблеми дослідження основних категорій психології</i>								
Теми лекцій	Методологія та методи наукового дослідження	Методологічний простір наукового (психологічного) дослідження	Психологіко-педагогічний експеримент як складова										Дослідження розвитку конкурентоздатної особистості	Психологічні дослідження категорії «спілкування»	Психологічні дослідження категорії «діяльність»						

	II I	IV	IV											VIII	X				
Модулі	I модуль												II модуль						
Семінарські заняття	2	2	2										2	2					
Дати	08.10	22.10	29.10										03.12	10.12					
Теми	Фундаментальні проблеми наукової психології Методологія побудови психологічного дослідження Техніка побудови психолого-педагогічного експерименту												Методологічні засади становлення конкурентоспроможності у процесі навчання у ЗНЗ та ВНЗ Методологія взаємозв'язку категорій: «діяльність» та						
Модулі	I модуль												II модуль						
Самостійна робота	опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання, ІНДЗ												опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуальні завдання						

Поточний контроль	MKP № 1 05.11.	MKP № 2 17.12.
Підсумковий контроль		зalік

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Балін В. Д. Теорія і методологія психологічного дослідження / В. Д. Балін. – Л., 1989.– 420 с.
2. Ганзен В. А., Балін В. Д. Теорія і методологія психологічного дослідження: практичне керівництво / В. А. Ганзен, В. Д. Балін. - СПб, 1991. – 187 с.
3. Дружинін В.М. Експериментальна психологія / В.М. Дружинін. - СПб.: Видавництво "Пітер", 2000. - 320 с.
4. Корнілова Т. В. Введення в психологічний експеримент: підручник / Т. В. Корнілова. - М., 1997. – 190 с.
5. Куликов Л. В. Психологічне дослідження: методичні рекомендації з проведення / Л. В. Куликов. - СПб.: Наука, 2001. – 216 с.
6. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф. Ломов. — М.: Наука, 1984. — 448 с.
7. Методи дослідження в психології: навчальний посібник для вузів - М., 1998. – 250 с.
8. Нікандро В.В. Експериментальна психологія. Навчальний посібник / В.В. Нікандро. - СПб.: Видавництво мова, 2003. – 480 с.
9. Психологічний словник / За ред. В. П. Зінченко, Б. Г. Мещерякова - М.: Педагогіка-Прес, 1996. – 287 с.
10. Рибалка В.В. Методологічні питання наукової психології (Досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату): Навчально-методичний посібник / В.В. Рибалка. — К: Ніка-Центр, 2003. — 204 с.
11. Романова Е. С. Графічні методи в психодіагностиці / Е. С. Романова. - СПб.: Мова, 2001. – 119 с.
12. Сидоренко Е. В. Методи математичної обробки в психології / Е. В. Сидоренко. - СПб.: Мова, 2000. – 190 с.
13. Спадщина А. Д. Методи обробки багатовимірних даних у психології: навчальний посібник / А. Д. Спадщина. - СПб., 1999. – 164 с.
14. Фресс П. Експериментальний метод // Експериментальна психологія / Ред. П. Фресс і Ж. Піаже. Вип. I-II. М., 1966. - 300с.

Допоміжні

1. Загальна психодіагностика / Под ред. А. А. Бодалева, В. В. Століна - М.: МГУ, 1987. – 310 с.

2. Зинченко В.П., Смирнов С.Д. Методологические вопросы психологии. — М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1983. — 165 с.
3. Анастазі А. Психологічне тестування: принцип побудови тестів, способи їх оцінки, правила застосування. Пер. з англ. / Под ред. К. М. Гуревича, В. І. Лубовським - М., 1982. – 205 с.
4. Ребер А. Великий тлумачний психологічний словник / А. Ребер. – М., Віче АСТ, 2000. – 328 с.
5. Ткаченко О.М. Принципи і категорії психології / О.М. Ткаченко. — К.: Вища школа, 1979.—200с.
6. Щедровицкий Г.П. Философия. Наука. Методология / Г.П. Щедровицкий. — М.: Школа культурной политики, 1997. — 656 с.